

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

”Ett tydligt centrum med barmhärtiga kanter”

Svenska kyrkan
I VALDEMARSVIK OCH RINGARUM

Utfärdad av Domkapitlet

Innehåll

Presentation av pastoratet.....	2
Vision	2
Fokusområden.....	3
Samverkan	3
Gemenskap där alla får plats.....	3
Identitet.....	4
Pastoralt program.....	4
Den grundläggande uppgiften.....	4
Gudstjänst	5
Undervisning.....	5
Diakoni.....	6
Mission	6
Att möta människor på andra språk.....	7
Barnperspektiv	7
Ansvarsfördelning mellan församlingar och pastorat för den grundläggande uppgiften.....	8
Användning och spridning av församlingsinstruktionen	9

Presentation av pastoratet

Valdemarsvik och Ringarums pastorat utgörs sedan 2012 av församlingarna Ringarum i norr och Valdemarsvik i söder. Församlingarna präglas geografiskt av landsbygd, skärgård och europaväg 22 som skär rakt igenom pastoratet.

Här finns såväl gods, stora jordbruk som gamla bruksorter som minner om traktens rika historia. Hembygdsföreningarna är aktiva och föreningslivet livaktigt.

Likt många jämförbara orter finns här en högre medelålder än rikssnittet och minskande befolkningens mängd. Även om arbetslösheten följer landet i övrigt arbetspendlar många till de intilliggande större orterna.

Befolkningen är homogen, nära 90 % födda i Sverige, men med anledning av den numera nedlagda flyktningförläggningen i Gusum och en rad integrationsprojekt från kommunens sida är ändå andelen utrikesfödda större än eller lika med den i grannkommunerna.

Den lilla bruksorten Gusum, belägen mellan Valdemarsvik och Ringarum, har länge haft särskilda socioekonomiska utmaningar och här har också pastoratet fokuserat särskilt med diakonala insatser såsom matkasseutdelningar. Men frågan har infunnit sig om inte behovet är minst lika stort i Valdemarsviks tätort.

Vision

Valdemarsviks och Ringarums pastorat vision är "Tydligt centrum med barmhärtiga kanter". Visionen vill uttrycka bilden av en kyrka "mitt i byn". I många fall är detta rent geografiskt sant i våra socknar men förhoppningen är att detta ska gälla även i våra församlingsbors vardagliga och andliga liv.

Det tydliga centrumet är vår kristna tro. Den ger kyrkan hennes existensberättigande och syfte. Med Jesus ord till den blinde Bartimaios: Vad vill du att jag ska göra för dig? lever och verkar vi i vårt lokala sammanhang.

De barmhärtiga kanterna handlar om att vara en kyrka som är lättillgänglig, livlig och aktuell där vi förmår möta människor i livets alla faser.

För att konkretisera denna vision följer nu en presentation av våra fokusområden.

Fokusområden

Under åren 2022-2023 har pastoratet genomfört ett genomgripande strategiarbete i syfte att skapa ett underlag för den kommande församlingsinstruktionen med vision och målsättningar för arbetet 2024 och framåt. Såväl anställd personal som ideella medarbetare och församlingsbor har inbjudits att delta i processen. Arbetet mynnade ut i tre fokusområden som kyrkorådet sedan beslutat om. Dessa fokusområden beskrivs nedan.

Samverkan

“Gå ut kring hela jorden”

Vi menar att det är viktigt att finnas på plats där människor finns och på så sätt bygga relationer och skapa förtroenden. Svenska kyrkan i Valdemarsvik och Ringarum kan och ska samverka med institutioner, näringsliv och det föreningsliv som finns representerat inom pastoratet. På de flesta områden kan vi se att detta fungerar gott redan idag men tyvärr måste det också konstateras att det i nuläget finns en viss tveksamhet från Vammarskolan att samverka med Svenska kyrkan. En annan arena med stor utvecklingspotential är de olika idrottsföreningarna.

Men tillsammans kan vi skapa positiv förändring. Detta är sant såväl inom som utanför kyrkans egen verksamhet. Vi vill vara med och verka för att den lokala sociala sammanhållningen ökar. Därför är det viktigt att vår samverkan förstärks med olika institutioner, näringsliv och det stora föreningslivet som finns inom pastoratet. Inte minst gäller detta samverkan med skolorna.

Gemenskap där alla får plats

“Du vet väl om att du är värdefull”

Vi ser idag en värld som går mot bistrare tider. Inte minst på det ekonomiska och klimatmässiga planet. Frestelsen kan vara stor att sluta sig mot det främmande och fastna i ett vi mot dom-tänk. Valdemarsvik och Ringarums pastorat vill vara en motkraft mot detta med högt i tak och låga trösklar. När en längtan efter Gud uppstår i människan ska kyrkan kunna möta den längtan och erbjuda en plats där den tillåts växa och fördjupas.

Valdemarsviks och Ringarums pastorat har i dagsläget en god ekonomi och fortsatt goda förutsättningar att genom anställda krafter bedriva verksamhet. Men det finns inga garantier för att framtiden kommer se ut på det sättet. Därför är det nödvändigt att vi blir bättre på att tillvarata ideella krafter. Dels genom att bli bättre på att ställa frågan till människor om de kan tänka sig att engagera sig. Dels genom att skapa utrymme när människor på eget initiativ ber om att få engagera sig.

Identitet

“Sorgen och glädjen de vandrar tillsammans”

Om vi inte vet vad vi står för har vi inget att stå på. Det vill säga, vår identitet som kristen kyrka är det som ger oss vår fasta grund och vår riktning på vägen genom livet. Som en kristen kyrka har vi vår identitet i Kristus. Med bibelns ord kan vi säga till människan: Du är fri, förlåten och upprättad! Det kristna budskapet är inte ett fördömande budskap, det är ett glädjebud från Gud, till hela skapelsen.

Vår samtid präglas av individualism och materialism. Du ska på egen hand ta reda på vad som är meningen med ditt liv och söka självförverkliga ditt sanna jag. Men att ständigt söka svaren hos sig själv och enbart gå sin egen väg blir tillslut ganska ensamt. Som kyrka tycker vi oss märka ett ökande behov hos människor av en gemensam reflektion över livet och en längtan efter en djupare mening.

Pastoralt program

Den grundläggande uppgiften

Den grundläggande uppgiften, att fira gudstjänst, bedriva undervisning, diakoni och mission, är och förblir kyrkans mål och syfte. De framarbetade fokusområden tjänar till att konkretisera hur denna grundläggande uppgift ska genomföras i vårt pastorat de kommande åren.

Gudstjänst

Vi ser gudstjänsten och de kyrkliga handlingarna som stärkande rastplatser på vår vandring genom livet. Därför samlas vi både vid livets viktiga vägskepp t ex vid dop, konfirmation, vigsel och begravning, samt i det regelbundna krafthämtandet i gudstjänstlivet med sin veckorytm och kyrkoårsrytm.

Under perioden kommer vi därför sträva efter att bibehålla en levande gudstjänst i hela pastoratet samt se över hur vi bättre kan tillgängliggöra våra kyrkorum. Detta kan till exempel handla om öppethållande av våra kyrkor eller hur vi kan bygga bort faktiska trösklar och trappor. Vi vill också utforska möjligheterna för lekmanaledda gudstjänster i vissa av våra kyrkor.

Valdemarsviks församling

I Valdemarsviks kyrka ska vi fira huvudgudstjänst med mässa så gott som varje söndag. I de fall denna gudstjänst utgår kommer huvudgudstjänsten firas i någon annan av pastoratets kyrkor.

I kyrkorna i Gryt, Tryserum och Östra Ed ska gudstjänst eller mässa firas minst en gång i månaden.

Ringarums församling

I Ringarums och Gusums kyrkor ska gudstjänst eller mässa firas varje vecka. Varannan vecka i Ringarums kyrka, varannan vecka i Gusums kyrka. Mässa och gudstjänst firas varannan vecka.

Vid större kyrkliga helgdagar, såsom första advent, jul, påsk och allhelgona ska gudstjänst eller mässa firas i samtliga av pastoratets kyrkor.

Undervisning

Vi får dela erfarenheter, kunskap och insikt med varandra. Vi alla, unga och gamla, har ansvar för och glädje av att dela liv.

Ett särskilt ansvar har vi för dem av oss som är barn och unga. De bör ägnas stor omsorg så

att de kan växa upp i trygghet och upptäcka mer och mer på den kristna trons väg.

Under perioden har vi därför som målsättning att utveckla nya arenor, samt fördjupa redan befintliga där det goda samtalet kan få frodas. Exempelvis genom katekumenatsgrupper, sorgegrupper, konfirmandgrupper och bibelsamtal.

Under perioden ska dessutom pastoratets miljöarbete ges ett särskilt fokus. Detta handlar om att se över och utveckla rutiner och riktlinjer inom inköp, transporter, konsumtion, fastigheter och kyrkogårdsverksamhet.

Diakoni

Vi är alla beroende av medmänsklighet och omsorg. När vi drabbas av bekymmer och svårigheter har vi behov av hjälp och stöd. På vår vandring genom livet är det viktigt att vi ser dem som andra inte ser och ger röst åt dem som ingen lyssnar på.

Därför kommer vi under perioden bli mer tydliga och målmedvetna i vår diakoni. På så sätt hoppas vi bättre kunna upptäcka den nöd och de svårigheter många befinner sig i samt anpassa våra resurser efter aktuella diakonala behov.

Mission

Vi har en "mission" dvs. en särskild sändning i och för världen. Det handlar om att vara ett tydligt tecken på Guds närvaro i världen och ta ansvar för den skapelse vi är del av och på det sättet medverka till att evangeliet sprids.

Därför kommer vi under perioden ta aktiv del i kommunens POSOM-grupp, verka för ett livaktigt ekumeniskt samarbete, upprätthålla goda relationer med skolorna samt sträva efter att utöka antalet samverkanspartner.

Att möta människor på andra språk

Som tidigare nämnts är andelen utrikesfödda i Valdemarsviks kommun förhållandevis hög i jämförelse med grannkommunerna. Pastoratet har tidigare haft ett stort integrationsarbete i samarbete med Valdemarsviks kommun. Sedan flyktingförläggningen i Gusum flyttades och coronapandemin kom och gick har dock detta arbete avstannat. I dagsläget upplåter vi våra lokaler i Valdemarsvik för olika integrationsprojekt men avsätter inte några personalresurser till dessa.

Vad gäller vår egen verksamhet ser vi i dagsläget inte något behov av särskilda språkkompetenser i arbetslaget eller gudstjänster på andra språk. Dock kommer vi se över möjligheterna för människor att tillgodogöra sig information om våra kyrkor och vår verksamhet på andra språk än svenska. Vi är beredda att omvärdera behoven om eller när förutsättningarna förändras.

Barnperspektiv

Vår målsättning i pastoratet är att varje barn som kommer till våra verksamheter och lokaler ska bli sedd och bemött som en fullvärdig individ skapad till Guds avbild.

Hur ska det gå till?

FN:s barnkonvention lyftes in i svensk lag i januari 2020. Den innehåller 54 artiklar om barns särskilda rättigheter som alla är lika viktiga. Dock brukar fyra av dessa artiklar lyftas fram som konventionens fyra grundprinciper:

Artikel 2: Alla barn har lika värde och rättigheter, ingen får diskrimineras.

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

Artikel 6: Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Det handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

Artikel 12: Alla barn har rätt att få uttrycka sin mening och få den respekterad i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

I Valdemarsviks och Ringarums pastorat ser vi det som en självklarhet att arbeta utifrån dessa principer inom all verksamhet som, direkt eller indirekt, berör barn och unga.

Som ett stöd i det arbetet kan vi ställa oss två frågor:

På vilket sätt berörs barn och unga av denna fråga?

Kan barn och unga tillfrågas i denna fråga? Om ja, på vilket sätt?

Vidare har de vuxna inom pastoratet som arbetar med barn och unga en särskild barnkompetens som blir en del av deras barnperspektiv. Denna kompetens kan till exempel innebära en stor kunskap om barns utveckling, levnadsvillkor och behov. Att vuxna så långt som möjligt sätter sig in i barnets situation för att på så sätt bättre kunna ta tillvara barnets intressen är att anta ett barnperspektiv. Därför är det nödvändigt att vi ständigt utbildar och kompetensutvecklar oss.

Ansvarsfördelning mellan församlingar och pastorat för den grundläggande uppgiften

Den lokala församlingen är Svenska kyrkans främsta enhet. Det är i församlingen som vi firar gudstjänst, skapar mötesplatser och bygger en gemenskap som får växa och fördjupas i sin kristna identitet.

Valdemarsviks och Ringarums pastorat är ett tvåförsamlingspastorat med ett förhållandevis litet arbetslag. Därför kan gränsen mellan pastorat och församling förefalla flytande men pastoratet får sägas representeras av kyrkoherde, kyrkogårdschef och ekonomichef.

Pastoratet har ett övergripande ansvar för att den grundläggande uppgiften fullgörs och ska vara ett stöd för församlingarna i det arbetet. Detta sker dels genom ansvar för ekonomi, personal, fastigheter och begravningsverksamhet. Dels genom olika pastoratsgemensamma utvecklingsprojekt såsom exempelvis gudstjänstutveckling, konfirmandarbete, personalutveckling och miljöarbete.

Användning och spridning av församlingsinstruktionen

Det är angeläget att låta församlingsinstruktionen vara ett levande dokument i pastoratets verksamhet. Genom återkommande samtal på alla nivåer och regelbundna utvärderingar skapas möjligheter för att se hur de av församlingsinstruktionen uppsatta målen kan nås. Det ska vidare vara lätt att hitta och läsa församlingsinstruktionen. Detta uppnås genom distribuering i våra kyrkor och församlingshem samt en framskjuten placering på vår hemsida.